

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت درمان

بسمتعالی

از کالای
ایران
حاج

شماره: ۹۷/ص/۱۳۰/۲۲۲۴

تاریخ: ۱۳۹۷/۰۲/۲۲

پیوست: دارد

مدیریت عامل محترم مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی .....

مدیریت عامل محترم مرکز آموزشی درمانی .....

ریاست محترم بیمارستان .....

مسئول فنی محترم بیمارستان .....

مسئول فنی محترم مرکز جراحی محدود .....

مسئول فنی محترم درمانگاه عمومی .....

مسئول فنی محترم درمانگاه دندانپزشکی .....

سلام علیکم؛

با احترام ، به پیوست دستورالعمل اجرایی صدور جواز دفن فوت شدگان بیمارستانی و مراکز درمانی ونحوه بهره مندی ازمرکز ساماندهی امور متوفیات شهر تهران (دادپزشک) جهت استحضار ودستور اقدام مقتضی ارسال می گردد.خواهشمند است دستور فرمایید با توجه به ارسال آمار ماهیانه وتفکیکی متوفیات ارجاع شده به سازمان پزشکی قانونی رعایت دستورالعمل ارسالی در اولویت قرار گیرد.

دکتر نادر توکلی
معاون درمان دانشگاه

نشانی: تهران - تقاطع خیابان جمهوری اسلامی وحافظ - ساختمان سابق وزارت بهداشت - طبقه چهارم - کد پستی: ۱۱۳۴۸۴۵۷۶۴

تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۰۷۱۴۰ (خط) وبسایت: VCT.IUMS.AC.IR

دادپزشک

مرکز ساماندهی امور متوفیات شهر تهران
ارائه مشاوره رایگان در خصوص نحوه صدور
جواز دفن به کادر پزشکی و بیمارستانی

تلفن : ۷۷۵۳۷۵۳۰

Web Site: www.dp.lmrc.ir

بسمه تعالی

صدور جواز دفن فوت شدگان بیمارستانی و مراکز درمانی

دستورالعمل اجرایی

دستورالعمل زیر به منظور سامان‌دهی صدور جواز دفن برای افرادی که در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی کشور فوت می‌کنند، تنظیم شده است.

سامانه جدید برپایه‌ی مرکزی به نام مرکز سامان‌دهی صدور جواز دفن طراحی شده است که از این به بعد مرکز سامان‌دهی نامیده می‌شود. در این مرکز، پزشکان براساس ضوابط مبتنی بر تجربه، تخصص، حُسن سابقه‌ی کار و دوره‌های آموزشی طی شده، با تأیید سازمان پزشکی قانونی انتخاب می‌شوند. در صورتی که مطابق با روند جاری، صدور جواز دفن برای متوفی در بیمارستان مقدور نباشد؛ کادر پزشکی مرکز درمانی با مرکز سامان‌دهی تماس می‌گیرند.

پزشکان مرکز سامان‌دهی، در شرایط مشخصی که در دستورالعمل می‌آید، متوفی را مورد معاینه قرار داده و در صورت امکان نسبت به صدور جواز دفن اقدام می‌نمایند در غیراین صورت سیر قانونی برای ارجاع جسد به پزشکی قانونی انجام خواهد شد.

۱- فرآیند

۱-۱. در مواردی که فردی در بیمارستان و مراکز درمانی فوت می‌کند؛ ابتدا پزشک معالج جسد را بررسی نموده و چنانچه علت مرگ طبیعی بوده و مرگ به دلیل موارد ۱۹ گانه ذکر شده در پشت گواهی فوت وزارت بهداشت (پیوست شماره ۱) نباشد، گواهی فوت و جواز دفن را صادر می‌نماید.

۱-۲. چنانچه مرگ به دلیل موارد ۱۹ گانه ذکر شده در پشت گواهی فوت و به ویژه جرم و یا شکایت مطرح باشد؛ صدور جواز دفن مجاز نیست و لازم است مقام ذیصلاح بیمارستان و مراکز درمانی بستگان متوفی را برای طی مراحل قانونی جهت ارسال جسد به پزشکی قانونی راهنمایی نماید.

۱-۳. در موارد مشکوک و مواردی که امکان تصمیم‌گیری وجود ندارد، کادر درمانی (پزشک معالج، سوپروایزر یا مدیریت مرکز) می‌تواند برای اخذ مشاوره، با مرکز سامان‌دهی تماس حاصل نماید. پزشکان مرکز سامان‌دهی، ضمن کسب اطلاع در مورد متوفی و ثبت مشخصات طبق فرم پیوست، به ارائه مشاوره می‌پردازند. پس از آن، چنانچه نیاز به ارسال جسد به پزشکی قانونی باشد طبق بند ۲ و در صورتی که پزشک معالج امکان صدور جواز دفن را داشته باشد طبق بند ۱ اقدام می‌گردد. در غیر این صورت جسد توسط پزشکان مرکز سامان‌دهی معاینه شده و جواز دفن متوفی صادر می‌گردد.

۲- مرکز ساماندهی

این مرکز دارای خصوصیات ذیل می باشد:

۲-۱. قابلیت تماس تلفنی و پاسخگویی به مراجعین

۲-۲. معاینه اجساد و صدور جواز دفن

۲-۳. مشاوره به پزشکان معالج و سایر کادر درمانی

۲-۴. نگهداری اسناد و مدارک به صورت قابل احصاء

در ضمن چنانچه نیاز به انتقال جسد وجود داشته باشد انتقال وفق قانون توسط شهرداری ها انجام می گردد.

۳- فرآیند صدور جواز دفن در مرکز ساماندهی

پس از احراز هویت و معاینه جسد و بررسی مدارک بالینی چنانچه:

الف: امکان صدور جواز دفن توسط پزشک مرکز ساماندهی وجود داشت. پس از اخذ تعرفه مصوب وزارت بهداشت نسبت به صدور جواز دفن در سربرگ وزارت بهداشت اقدام می نماید.

ب: در صورتی که نیاز به معاینه جسد توسط پزشکی قانونی تشخیص داده شود، راهنمایی لازم جهت اخذ دستور قضائی و انتقال جسد انجام خواهد شد.

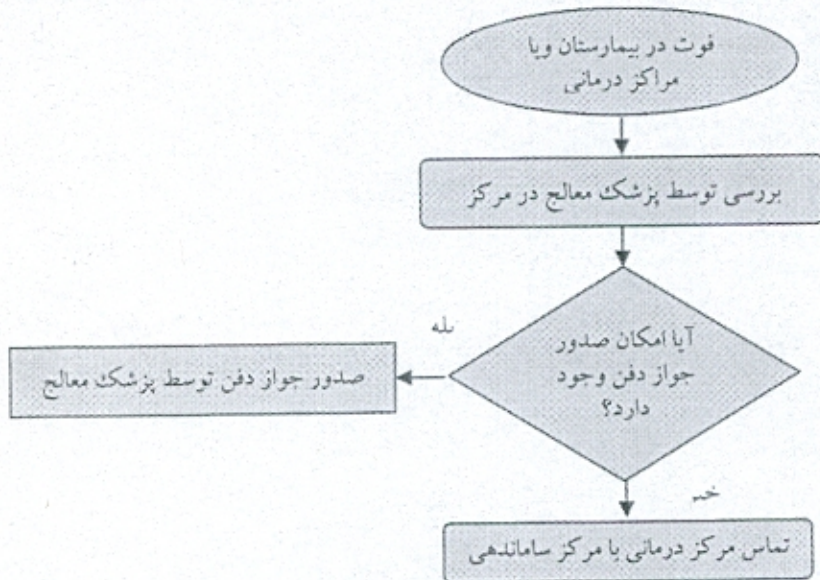
بهداشتی، درمانی مرکز .....
برگ ارجاع جسد به مرکز ساماندهی صدور جواز دفن

تاریخ:
شماره:
پیوست:

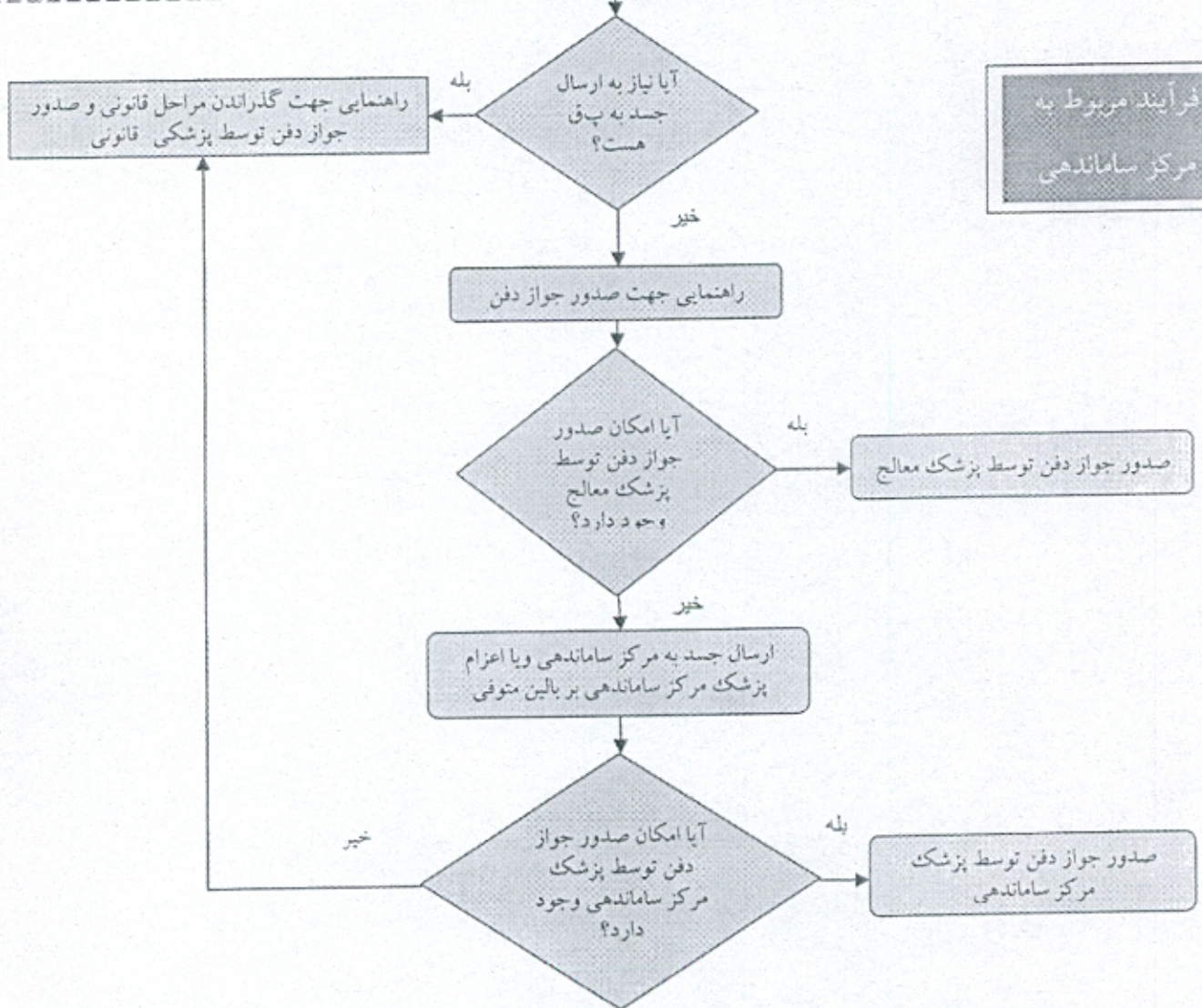
ریاست محترم مرکز ساماندهی صدور جواز دفن ..... بدینوسیله جسد متوفی با مشخصات ذیل جهت تعیین علت فوت ارسال می گردد:				
نام خانوادگی:		نام:		نام پدر:
شماره ملی:		شماره شناسنامه:		
شماره پرونده:		تاریخ پذیرش:	ساعت پذیرش:	تاریخ تولد: ...../...../.....
محل فوت بیمار: ☐ قبل از ورود به بیمارستان ☐ اورژانس ☐ NICU ☐ CCU ☐ ICU ☐ OR سایر بخش ها:				
علایم حیاتی و وضعیت هوشیاری بیمار به هنگام پذیرش: ☐ هوشیار ☐ هوشیاری نسبی ☐ کاهش هوشیاری واضح ☐ بیهوش (کما) ☐ فاقد علانم حیاتی				
علت مراجعه بیمار به مرکز درمانی: ☐ بیماری جسمانی ☐ سایر:				
شکایت اصلی بیمار و خلاصه شرح حال:				
خلاصه یافته های آزمایشگاهی و تصویربرداری:				
خلاصه ای از اقدامات درمانی انجام شده:				
تشخیص نهایی علت احتمالی فوت:				
علت ارجاع جسد به مرکز ساماندهی صدور جواز دفن:				
نام و نام خانوادگی پزشک معالج تکمیل کننده فرم:		مهر مرکز بهداشتی درمانی:		
تاریخ، امضاء و مهر:				

نمودار اصلاح‌شده‌ی فرآیند «صدور جواز دفن فوت‌شدگان بیمارستانی»

فرآیند مربوط به بیمارستان

فرآیند مربوط به مرکز ساماندهی

ماده ۱۵۸

ج - هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی وی و رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی انجام می‌شود. در موارد فوری اخذ رضایت ضروری نیست.

ماده ۱۵۹ - هرگاه به امر غیرقانونی یکی از مقامات رسمی، جرمی واقع شود امر و مأمور به مجازات مقرر در قانون محکوم می‌شوند، لکن مأموری که امر را به علت اشتباه قابل قبول و به تصور این که قانونی است، اجراء کرده باشد، مجازات نمی‌شود و در دیه و ضمان تابع مقررات مربوطه است.

ماده ۴۹۵ - هرگاه پزشک در معالجاتی که انجام می‌دهد موجب تلف یا صدمه بدنی گردد، ضامن دیه است مگر آنکه عمل او مطابق مقررات پزشکی و موازین فنی باشد یا این که قبل از معالجه برائت گرفته باشد و مرتکب تقصیری هم نشود و چنانچه اخذ برائت از مریض به دلیل نابالغ یا مجنون بودن او، معتبر نباشد و یا تحصیل برائت از او به دلیل بیهوشی و مانند آن ممکن نگردد، برائت از ولی مریض تحصیل می‌شود.

تبصره ۱ - در صورت عدم قصور یا تقصیر پزشک در علم و عمل برای وی ضمان وجود ندارد هر چند برائت اخذ نکرده باشد.

تبصره ۲ - ولی بیمار اعم از ولی خاص است مانند پدر و ولی عام که مقام رهبری است. در موارد فقدان یا عدم دسترسی به ولی خاص، رئیس قوه قضاییه با استیذان

از مقام رهبری و تفویض اختیار به دادستان‌های مربوطه به اعطاء برائت به طبیب اقدام می‌نماید.

ماده ۴۹۶ - پزشک در معالجاتی که دستور انجام آن را به مریض یا پرستار و مانند آن صادر می‌نماید، در صورت تلف یا صدمه بدنی ضامن است مگر آنکه مطابق ماده (۴۹۵) عمل نماید.

تبصره ۱ - در موارد مزبور، هرگاه مریض یا پرستار بداند که دستور اشتباه است و موجب صدمه و تلف می‌شود و با وجود این به دستور عمل کند، پزشک ضامن نیست بلکه صدمه و خسارت مستند به خود مریض یا پرستار است.

تبصره ۲ - در قطع عضو یا جراحات ایجادشده در معالجات پزشکی طبق ماده (۴۹۵) این قانون عمل می‌شود.

۱۳۹۴/۱۰/۱۴

پ/۱۱۰۶۷۵

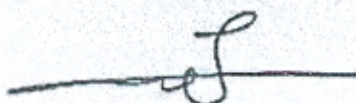
بسمه تعالی
دولت و ملت، همی و همزبانی

معاونت محترم درمان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
معاونت محترم درمان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
معاونت محترم درمان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
سلام علیکم

با سلام و صلوات بر محمد و آل محمد (ص) احتراماً با عنایت به ارجاع بدون توجیه اجساد متوفیات از برخی بیمارستانهای تابعه ان دانشگاه به این اداره کل و پیرو دستور معاون محترم دادستان و سرپرست دادسرای ناحیه ۲۷ تهران در خصوص جلوگیری از ارجاع بی مورد اجساد به پزشکی قانونی، خواهشمند است دستور فرمایند به محض مواجهه با اجساد با شماره مرکز ساماندهی ۷۷۵۳۷۵۳۰ تماس و سپس حسب مورد نسبت به تعیین تکلیف اجساد مبنی به ارجاع جسد به مرکز ساماندهی (دادپزشک) و یا اخذ دستور قضایی و ارجاع به پزشکی قانونی اقدام نمایند.

دکتر مسعود قادی پاشا

مدیر کل پزشکی قانونی استان تهران

نکات مهم

در موارد زیر مجوز دفن توسط پزشکی قانونی صادر میگردد:

۱-قتل

۲- خودکشی

۳- مرگ به دنبال هر گونه منازعه (اخم از درگیری فیزیکی و یا لفظی)

۴- مرگ ناشی از صدمات هر نوع سلاح سرد و یا گرم

۵- مرگ به دنبال حوادث رانندگی و تصادف (به هر شکل و با هر فاصله زمانی از حادثه که مرگ رخ دهد)

۶- مرگ به دنبال مسمومیت (شیمیایی، دارویی، گاز گرفتگی و ...)

۷- مرگ به دنبال سوء مصرف مواد

۸- مرگ به دنبال حوادث غیر مترقبه (زلزله، سیل، سرمازدگی، گرم‌زدگی، صاعقه زدگی و ...)

۹- مرگ ناشی از کار (حوادث شغلی، مواد آلاینده محیط کار و ...)

۱۰- مرگ در زندان، بازداشتگاه، اردوگاه، پادگان، آسایشگاه، مهمانسرا و ...)

۱۱- مرگ در معابر و مجامع عمومی و پارک ها

۱۲- مرگ مادر ناشی از اقدامات تشخیصی و درمانی در حین بارداری، حین زایمان یا متعاقب زایمان و یا سقط جنین

۱۳- مرگ جنین یا متعاقب ورزش

۱۴- مرگ ناگهانی، غیر منتظره و غیر قابل توجیه

۱۵- هر مرگی که احتمال شکایت از کسی مطرح باشد

۱۶- هر نوع مرگ مشکوک و مرگ با علت ناشناخته

۱۷- هر نوع مرگ افراد ناشناس و مجهول الهویه

۱۸- مرگ اتباع بیگانه

۱۹- هر مرگی که احتمال جنحه یا جنایت در آن برود